

Asia C-489/19 PPU**Ennakkoratkaisupyyntö****Jättämispäivä:**

26.6.2019

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Kammergericht Berlin (osavaltion ylioikeus, Berliini, Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

26.6.2019

Hakija:

Generalstaatsanwaltschaft Berlin

KAMMERGERICHT (osavaltion ylioikeus)**Päätös**

[– –]

Henkilön luovuttamista koskevassa asiassa, joka koskee

Algerian kansalaista

NJ,

joka on tällä hetkellä toisen asian vuoksi tutkintavankeudessa
Moabitin vankilassa [OMISSIS]

joka käyttää myös nimeä

[– –],

Berliinin Kammergerichtin (osavaltion ylioikeus) neljäs rikosjaosto on 26.6.2019

[– –] päättänyt seuraavaa:

1. Lykätään päätöstä rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen sallittavuudesta.
2. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan mukaisesti seuraava ennakkoratkaisukysymys: **[alkup. s. 2]**

Onko se, että yleinen syyttäjä on ohjauksellisesti alaisuudessa, esteenä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiselle pätevästi myös silloin, kun tämä päätös alistetaan tuomioistuimen arvioitavaksi ennen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa?

3. Pyydetään, että ennakkoratkaisukysymys käsiteltäisiin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisessa kiireellisessä menettelyssä.

4. Määräykseen liittyvät syyt eivät vaikuta vankeudessa pitämistä koskeviin seikkoihin.

5. [– –][asianajajan hankkiminen syytteeseen asetettavalle henkilölle]

6. [– –][tulkin hankkiminen syytteeseen asetettavalle henkilölle]

Perustelut:

1 I. Tosiseikat:

Itävallan viranomaiset ovat toimittamassaan eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä pyytäneet henkilön kiinni ottamista, jotta hänet voidaan luovuttaa syytteeseen asettamista varten. Syytteeseen asetettava henkilö on 14.5.2019 lähtien ollut varkaudesta epäiltynä tutkintavankeudessa Berliinin apulaissyöttäjän [– –] johtamaa tutkintaa varten. Kyseinen henkilö vastusti 24.5.2019 kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen, jäljempänä IRG) 22 ja 28 §:n mukaisessa tuomioistuimen kuulemisessa yksinkertaistettua luovutusta (IRG:n 41 §); muita syytetoimia koskevan erityissäännön (eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn puitepäätöksen, jäljempänä puitepäätös, 27 artikla) noudattamista hän ei sen sijaan ole vaatinut. Jaosto on 29.5.2019 tekemällään päätöksellä määrännyt syytteeseen asetettavan henkilön (eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen puolella olevien epäselvyyksien vuoksi **[alkup. s. 3]** ainoastaan) väliaikaisesti luovutusta varten säilöön otettavaksi, ja samalla on todettu, että henkilön on jo muista syistä säilöön otettuna. Berliinin yleinen syyttäjä on pyytänyt, että luovutus todetaan sallituksi (IRG:n 29 §:n 1 momentti). Jaosto lykkää tämän pyynnön käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle [– –] [edellä muotoillun] kysymyksen.

2 1. Wienin yleisen syyttäjän 16.5.2019 antama eurooppalainen pidätysmääräys, joka vahvistettiin Landesgericht Wienin (osavaltion tuomioistuin, Wien) 20.5.2019 antamalla päätöksellä – [– –] – vastaa sisällöltään IRG:n 83a §:n 1 momentin edellytyksiä. Siinä vahvistetaan, että sama tuomioistuin on 16.5.2019 hyväksynyt syytteeseen asetettavan henkilön osalta samalla asiakirjanumerolla Wienin yleisen syyttäjän 14.5.2019 antaman pidätysmääräyksen, jonka mukaan syytteeseen asetettavaa henkilöä epäillään seuraavista Wienissä toteutetuista teoista:

- 3 a) Hän murtautui 9.8.2018 yhdessä rikoskumppaninsa kanssa SQ Equipment Leasing Polska -nimisen yrityksen linja-autoon ja varasti sieltä kameran ja kameralaukun, kaksi reppua, lompakon sekä käteistä rahaa 1 000 Kiinan juania. Tässä yhteydessä hänen väitetään myös hävittäneen yhdelle rikoksen uhrille kuuluvan luottokortin.
- 4 b) Hän murtautui 10.8.2018 yhdessä rikoskumppaninsa kanssa W.E. Blaschitz -nimisen yrityksen ajoneuvoon tarkoituksenaan anastaa sieltä mahdollisia arvoesineitä, mutta pakeni ilman saalista kolmannen henkilön havaittua toiminnan, jolloin tekijä veitsellä uhaten vaati tätä olemaan seuraamatta heitä.
- 5 c) Hän varasti 17.8.2018 yhdessä rikoskumppaninsa kanssa käsilaukun, jossa oli lompakko, matkapuhelin ja silmälasit, joiden arvo on yhteensä 950 euroa, sekä 50 euroa käteistä rahaa, tilanteessa, jossa hän otti laukun haltuunsa samalla kun hänen rikoskumppaninsa kiinnitti uhrin aviomiehen huomion muualle. [alkup. s. 4]
- 6 d) Hän rikkoi 18.8.2018 yhdessä rikoskumppanin kanssa vieraan henkilöauton sivulasin ja murtautui näin sisään autoon tarkoituksenaan anastaa sieltä mahdollisia arvoesineitä, kuitenkin mitään löytämättä.
- 7 2. Syytteesen asetettavan henkilön luovuttaminen on myös lähtökohtaisesti sallittua.
- 8 Teot, joista häntä epäillään, ovat luovuttamisen perusteeksi käypiä rikollisia tekoja (IRG:n 3 § ja 81 §), eikä (ammattimaisen, osin yritykseksi jääneen) varkauden osalta edellytetä IRG:n 81 §:n 4 kohdan mukaista molemminpuolisen rangaistavuuden tutkimista, koska kyse on luovutusta pyytävän valtion oikeuden mukaan puitepäätöksen 2 artiklan 2 kohdan luettelossa tarkoitetuista teoista, joista voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, jonka enimmäisaika on vähintään kolme vuotta. Muut teot ovat sekä luovutusta pyytävän valtion oikeuden (Itävallan rikoslain [Strafgesetzbuch] 105 §:n 1 momentti ja 241e §) että Saksan oikeuden (Saksan rikoslain [Strafgesetzbuch] 240 § ja 274 §:n 1 momentin 1 kohta) mukaan rangaistavia, ja luovutusta pyytävän valtion oikeuden mukaan niistä voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, jonka enimmäisaika on vähintään kaksitoista kuukautta.
- 9 Tiedossa ei ole esteitä syytteesen asetettavan henkilön luovutukselle.
- 10 II. Ennakkoratkaisukysymyksen perustelut

Jaosto katsoo, että unionin tuomioistuimen 27.5.2019 yhdistetyissä asioissa C-508/18 ja C-82/19 PPU antama tuomio on esteenä sille, että se voisi hyväksyä luovutuksen Wienin yleisen syyttäjän antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella. Se on kuitenkin epävarma, onko kyseistä tuomiota sovellettava vastaavasti myös Itävallan syyttäväviranomaisten tapauksessa.

- 11 1. Itävallan syyttäjälaitosta koskevan lain (Staatsanwaltschaftsgesetz, jäljempänä StAG) 2 §:n 1 momentin mukaan **[alkup. s. 5]** Itävallan syyttäviranomaiset ovat ohjauksvallan alaisuudessa. StAG:n 2 §:n 1 momentin sanamuoto on seuraava:
- 12 Jokaisen rikosasioissa toimivaltaisen osavaltion tuomioistuimen kotipaikassa on yleinen syyttäjä, jokaisen osavaltion ylioikeuden kotipaikassa ylempi syyttäjä ja ylimmässä tuomioistuimessa ylin syyttäjä. Yleiset syyttäjät ovat suoraan ylempien syyttäjien ja ylemmät syyttäjät ja ylin syyttäjä oikeusministeriön alaisuudessa ja niiden antamiin ohjeisiin sidottuja.
- 13 Edellä mainitussa unionin tuomioistuimen 27.5.2019 antamassa tuomiossa vahvistettujen perusteiden mukaan Itävallan yleinen syyttäjä ei näin ollen voi olla puitepäätöksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu pidätysmääräyksen antava viranomainen.
- 14 2. Itävallassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisessa noudatettava menettely eroaa kuitenkin unionin tuomioistuimen 27.5.2019 antaman tuomion taustalla olevista tosiseikoista sen suhteen, että syyttäviranomaiset eivät Itävallan lain mukaan yksin pääätä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta.
- 15 Oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun Itävallan lain (Gesetz über die Justizielle Zusammenarbeit in Strafsachen mit den Mitgliedstaaten der Europäischen Union, jäljempänä EU-JZG) 29 §:ssä säädetään – myös tässä tapauksessa annetusta – eurooppalaista pidätysmääräystä koskevasta tuomioistuimen hyväksynnästä. EU-JZG:n 29 §:n 1 momentin sanamuoto on seuraava:
- 16 Yleinen syyttäjä antaa määräyksen henkilön kiinni ottamisesta tuomioistuimen hyväksymällä eurooppalaisella pidätysmääräyksellä ja tarvittaessa tehdä ilmoituksen etsitystä henkilöstä Schengenin tietojärjestelmässä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 95 artiklan mukaan toimivaltaiten viranomaisten avulla, jos menettelylle henkilön kiinni ottamiseksi on peruste vähintään yhdessä jäsenvaltiossa.
- 17 Tuomioistuimen hyväksyntää koskevasta menettelystä säädetään oikeudenkäyntimenettelystä rikosasioissa annetun Itävallan lain (Strafprozessordnung, jäljempänä StPO) 105 §:ssä: **[alkup. s. 6]**
- 18 (1) Tuomioistuimen on päätettävä tutkintavankeuteen määräämistä ja sen jatkamista koskevista hakemuksista sekä tiettyjen muiden pakkokeinojen hyväksymisestä. Tuomioistuimen on asetettava määräaika hyväksymänsä toimenpiteen täytäntöönpanolle (StPO:n 101 §:n 3 momentti), ja määräajan kulumisen jälkeen hyväksyminen raukeaa, jos toimenpidettä ei ole toteutettu. Jos kyse on henkilön kiinniottamisesta koskevan ilmoituksen täytäntöönpanosta StPO:n 169 §:n mukaan, määräaikaan ei lueta mukaan ilmoituksen voimassaoloaika, mutta yleisen syyttäjän on tarkistettava vähintään kerran vuodessa, ovatko edellytykset kiinniottamiselle vielä voimassa.

- (2) Siltä osin kuin oikeudellisista tai tosiasiallisista syistä on tarpeen hakemusta koskevaa päätöstä varten, tuomioistuin voi määrätä rikospoliisin tekemään lisätutkimuksia tai tehdä lisätutkimuksia viran puolesta. Se voi myös pyytää yleiseltä syyttäjältä ja rikospoliisilta tosiasioita koskevia selvityksiä asiakirja-aineistosta sekä kertomuksen toimittamista hyväksytyin toimenpiteen täytäntöönpanosta ja lisätutkimuksista. Tutkintavankeudesta määräämisen jälkeen tuomioistuin voi määrätä, että sille toimitetaan jäljennökset StPO:n 52 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa mainituista asiakirjoista myös jatkossa.
- 19 Tämän tuomioistuinkäsittelyn yhteydessä on otettava huomioon lainmukaisuuden ja suhteellisuuden vaatimukset StPO:n 5 §:n 1 ja 2 momentin mukaan:
- 20 (1) Rikospoliisi, yleinen syyttäjä ja tuomioistuin saavat toimivaltuuksia käyttäessään ja todisteita kerätessään puuttua henkilöiden oikeuksiin vain laissa nimenomaisesti säädettyissä tilanteissa ja vain siltä osin kuin se on kyseessä olevien tehtävien täyttämiseksi tarpeen. Jokaisen henkilön oikeushyvään kohdistuvan loukkauksen on oltava asianmukaisessa suhteessa rikollisen teon vakavuuteen, epäilyksen asteeseen ja tavoiteltuun päämäärään nähden.
- (2) Rikospoliisin, yleisen syyttäjän ja tuomioistuimen on useista tarkoituksenmukaisista tutkintakeinoista ja pakkokeinoista valittava sellaiset, joilla puututaan kaikkein vähiten kyseessä olevan henkilön oikeuksiin. Laissa säädettyjä toimivaltuuksia on käytettävä menettelyn jokaisessa vaiheessa tavalla, jolla vältetään tarpeeton huomio, kunnioitetaan kyseessä olevan henkilön arvoa sekä turvataan tämän oikeudet ja suojattavat edut.
- 21 Tuomioistuimen hyväksyntää koskevaan päätökseen voi StPO:n 87 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla.
- 22 3. Itävallan hallitus antoi unionin tuomioistuimen 27.5.2019 antaman tuomion jälkeen lausuman, jonka mukaan se katsoo, ettei tuomio [alkup. s. 7] koske Itävaltaa, koska edellä kuvattu menettely vastaa tuomion 75 kohdassa edellytettyä menettelyä. Jaosto ei ole asiasta samaa mieltä, koska sen käsityksen mukaan tuomion 74 ja 75 kohdan mukaiset edellytykset eivät – toisin kuin Itävallan hallitus ilmeisesti olettaa – ole vaihtoehtoisia, vaan niiden tulee täytyä kumulatiivisesti.
- 23 Jaosto on kuitenkin sillä kannalla, että Itävallassa sovellettu menettely, jossa puitepäätöksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna pidätysmääräyksen antavana viranomaisena ulospäin näyttäytyvällä yleisellä syyttäjällä ei kansallisen lain mukaan tosiasiallisesti ole yksinomaista päätäntävaltaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen suhteen, vaan jossa päätäntävalta on pikemminkin hyväksyvällä tuomioistuimella ja siten epäilemättä riippumattomalla oikeusviranomaisella, täyttää kaikin osin unionin tuomioistuimen 27.5.2019 antamassa tuomiossa esiin nostetut, asianomaisen henkilön oikeussuojaan liittyvät vaatimukset. Se esittää siten unionin tuomioistuimelle päätöslauselmassa olevan kysymyksen.

24 III. Perustelut pyynnölle ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä

Ennakkoratkaisupyyntö koskee unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asiaa. Syytteeseen asetettava henkilö on tällä hetkellä Saksassa oikeudenkäyntiä varten tutkintavankeudessa, joka voi kuitenkin päättyä milloin tahansa. Tämän jälkeen täytäntöön pantavan, luovutusta varten määrätyn väliaikaisen säilöönoton kesto rajoittuu IRG:n 16 §:n 2 momentin 2 virkkeen mukaan kahteen kuukauteen. Tavallisen ennakkoratkaisupyyntömenettelyn yhteydessä nousee esiin huoli siitä, että syytteeseen asetettava henkilö olisi vapautettava vankeudesta ennen päätöstä, jolloin tämä voisi uudelleen kadota.

[–]

TYÖASIAKIRJA